

Korygowanie wymowy głosek [f, v]

Prowadząc ćwiczenia logopedyczne, należy pomóc dziecku w dochodzeniu do prawidłowej wymowy poprzez uświadomienie brzmienia głoski oraz pokazanie miejsca i sposobu artykulacji. Wywołując spółgłoskę, wypowiadamy ją kilkakrotnie i dość głośno, aby zaprezentować prawidłowy dźwięk.

Głoski [f] i [v] = w to dźwięki wargowo – zębowe szczelinowe, które pojawiają się stosunkowo wcześnie w mowie dziecka. Nieprawidłowa wymowa głosek [f, w] może być następstwem słabej pracy mięśni warg, złej ruchomości szczęki i nieprawidłowego zgryzu.

Najczęstszymi nieprawidłowościami w zakresie artykulacji wspomnianych fonemów jest ich zastępowanie przez inną głoskę, deformacja lub całkowite opuszczanie w wyrazie. Najczęstszym substytutem [f] jest [p], natomiast [v] realizowane jest jako [b].

I. Ćwiczenia narządów mowy:

W początkowym etapie stosuje się **ćwiczenia zwiększające napięcie mięśniowe** narządów artykulacyjnych (policzków, warg, języka), takie jak:

- parskanie,
- cmokanie wargami,
- mruczenie melodii,
- masaż warg i języka,
- nadymanie policzków i wstrzymywanie powietrza zakończone silnym parsknięciem,
- picie gęstych soków przez słomkę,
- naprzemienne zagryzanie górnej i dolnej wargi.

II. Przygotowanie do wywołania głoski:

Ćwiczenia oddechowe:

- wykonywanie wydechu z dmuchaniem na skrawek papieru,
- wykonywanie wydechu z wymawianiem [s] raz ciszej, raz głośniej,
- wydmuchiwanie baniek mydlanych przez słomkę,

- zdmuchiwanie płomyka świecy przy stopniowo zwiększanej odległości,
- dmuchanie na kłębuszki waty lub piłeczkę.

Najczęściej głoski [f, w] uzyskuje się w wyniku demonstracji ich prawidłowej wymowy. Głoskę [f] można też wywołać poprzez przyciśnięcie palcem środka dolnej wargi do zębów w trakcie dmuchania, zaś głoskę [w] uzyskuje się analogicznie, tyle, że głoską wyjściową jest długo wymawiane [u]. Dziecko może uruchomić więzadła głosowe w trakcie wymawiania [f, t] poprzez naśladowanie pojazdów - motor, traktor lub urządzeń - pralka, mikser, wirówka.

Poleca się także obniżyć głowę, przyciągnąć brodę do klatki piersiowej i w takiej pozycji płynnie wymawiać: awa, owo, uwu itd.

Dźwięczność głoski „w” można uzyskać, wykorzystując jeden ze sposobów metody substytucyjnej, przekształcając głoskę „f” w [w], tj. w trakcie wymawiania „f” logopeda przyciska palcem dolną wargę pacjenta, doprowadzając tym samym do jej kontaktu z krawędzią zębów.

III. Ćwiczenia słuchu fonematycznego:

Kłaśnij w ręce, gdy usłyszysz [v] (przykładowa lista słów: fala, wata, wola, fajka, foka, węch, fika, welon, wagon, flaga, flet, fotel, wojna, worek, wujek, figa, wesoły itd.).

IV. Ćwiczenia artykulacyjne:

- sylaby-logotomy:

fa, fo, fu, fe, fy / fi

wa, wo, wu, we, wy / wi

afa, ofo, ufu, efe, yfy / ifi

awa, owo, uwu, ewe, ywy / iwi

af, of, uf, ef, yf / if

- wyrazy:

foka, fala, folia, fajka, fotel, faza, fuzja, finał, farby, futro

wata, waga, woda, wujek, wanna, welon, wagon, wesoły, wargi, wrona

ufo, sofa, pufa, kafel, kufel, lufa, telefon, kufer, domofon, mikrofon
kawa, ława, mewa, kowal, mowa, głowa, dywan, umowa, uwaga, awans

lew, paw, staw, kilof, szef, traf, ołów, tułów, rów, krew

- związki:

fotel Filipa	wujek Wojtek	wysoka fala
foka fika	nowa wanna	fioletowy wazon
fajny film	kowal Paweł	gumowa foka
flet Felka	wnuk Wandy	welon Ofelii
kaftan z haftem	wybuch wulkanu	dwa telefony
flaki w bufecie	kawałek waty	finał zawodów
fabryka kafli	wędką Iwana	kawa na ławie
sofa i pufa	wesoła Ewa	nowy kufel

- zdania:

Obok fabryki kafli jest staw.	Wujek woła Wandę.	Foka Ewa fika wysoko.
Olaf idzie na fajny film o ufo.	Wojtek woli wafelki.	Ewelina wita ufo.
Ofelia ma kaftan z haftem.	Kowal wykuwa podkowy.	Fotel wujka jest fioletowy.
Na fotelu jest pantofel Felka.	Ewa wylewa wodę.	Iwona wylewa fusy z kawy.
Koło sofy we flagi stoją pufy.	Walery ma nową wannę.	Wojtuś łowi wędką flądry.
W fioletowym flakonie są fiołki.	Sowa kiwa wielką głową.	Ofelia woła wujka Fabiana.
W bufecie Frania oferuje flaki.	Iwona mówi o owadach.	Kowal Felek wykuwa formę.
Szef pali fajkę w fotelu.	Paweł nalewa kawę dla Gawła.	Mewa fruwa nad wodą.

V. Wiersze, teksty (dopiero gdy głoska będzie utrwalona w powyższym materiale).

VI. Ćwiczenia utrwalające:

1. Utwórz zdrobnienia, ułóż zdania:

kafel -	kawa –
fala -	foka –
wanna -	welon –
wątek -	fajka –
lufa –	mewa –

2. Utwórz liczbę mnogą, ułóż zdania:

kowal -	flaga -
wagon -	wojna -
farba -	wata -
fotel -	lew -
woda -	uwaga -
kufel -	kaftan -

3. Połącz wyrazy, które się rymują, ułóż zdania:

karafka	faza
kafel	żyrafa
waza	głowa
mowa	agrafka
figura	mewa
szafa	flaga
Ewa	fryzura
uwaga	wafel

4. Ułóż zdania z rozsypanek wyrazowych, zapisz, odczytaj:

wysokiej	dwa	Na	wygrzewają	się	węże	wydmie
koło	telefon	Franka	Fioletowy		stoi	fotela
wyjeżdża	na	do	wakacje	wkrótce	Wojtek	Krakowa
Wojtkowi	krawat	podarował	wczoraj	Wujek	welniany	Władek
Na	flanelowych	fotelu	pantoflach	siedzi	we	profesor
w	kufrze	Haftowany	leży	falbankami	z	fartuch

5. Posłuchaj tekstu; gdy usłyszysz [w], klaśnij; wypisz wyrazy z [w] i podziel je na sylaby.

Wanda wyjeżdża na wakacje w góry. Na dworzec kolejowy odprowadza ją mama i Władek, który dźwiga jej walizkę. Wychowawca rozmawia z rodzicami o warunkach podróży. Dzieci mają zarezerwowane dwa wagony, więc będzie im wygodnie. Na dworcu jest gwar, słychać nawoływania. Wreszcie dzieci wychodzą na peron. Wanda ucałowała rodzinę i weszła do wagonu, gdzie ma wymarzone miejsce przy oknie. Zawiadowca wchodzi na peron i odzywa się gwizd parowozu. Władek woła: „Wesołej zabawy! Wracaj zdrowa!” Wanda wyjmuję chusteczkę i wymachuje nią, aż sylwetki jej bliskich stają się niewidoczne.

Opracowała: Aleksandra Wejman, logopeda

		ufu - uwu	afe - awe	yfa - ywa		ofu - owu	fa - wa	e - ewe		afi - awi	yfo - ywo	META
START		fu - wu		efu - ewu		fo - wo		fy - wy		ofu - owu		
fa - wa	fe - we	ofu - owo		fu - wu	afo - awo	ufu - uwu		ufa - uwa	afu - awu	fa - wa		